

Antoni J. Planells Clavero i Antoni J. Planells de la Maza, *Roger de Llúria. El gran almirall de la Mediterrània*, Barcelona: Editorial Base, 2011, 286 pp. ISBN: 978-84-92437-18-4

Un dels personatges cabdals de la Corona d'Aragó és presentat en un llibre sota el títol "Roger de Llúria. El gran almirall de la Mediterrània" (Barcelona: Editorial Base, 2011). Tot plegat són 286 pàgines de la història d'aquest gran personatge que va estar sota el comandament de diferents reis de la corona. Els autors, Antoni J. Planells Clavero i Antoni J. Planells de la Maza, utilitzen una documentació diversa, com ara documents de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i de l'Arxiu de la Catedral de València. A més, també fan servir diverses cròniques, com ara Crònica de Bernat Desclot, Crònica de Ramon Muntaner, Crònica de Pere el Cerimoniós, Zurita, Cronica Sicilie, Croniche Bolognese, Giovanni Villani, etc., comparant les seves informacions sobre els diversos esdeveniments de la vida de l'almirall, com per exemple les dades de la batalla de Malta (p. 141), la batalla de Roses (p. 185) i la batalla de les Formigues (p. 194-195). A més, mantenen un diàleg constant amb la bibliografia consultada. S'ha de ressaltar que el llibre presenta diverses imatges, com ara l'escut d'armes de la família Llúria (p. 51), un esquema amb l'arbre genealògic de la família Llúria (p. 52), la imatge de la tomba de Roger de Llúria a Santes Creus (p. 270) i diverses altres imatges i mapes.

D'aquesta forma, Planells Clavero i Planells de la Maza reconstrueixen els fets a partir dels documents analitzats construint no només la narrativa fins arribar al seu personatge principal, sinó també tots els esdeveniments que són necessaris per entendre els jocs de poder entre els diversos regnes i territoris al voltant del principal lloc d'actuació de Roger de Llúria: el Mediterrani. A més, se centren en detalls que feien part de la vida de Roger de Llúria i també de tot l'ambient en què aquest personatge vivia, com ara les característiques dels vaixells de l'època (pp. 64-73) i l'alimentació de la flota (pp. 111-120), tot amb la intenció d'apropar el lector a la vida i als moments més importants del personatge principal, aquell que treballava com almirall "per a la confederació d'estats que constituïen la Corona d'Aragó" (p. 100).

Durant els cinc primers capítols els autors preparen la conjuntura de l'escenari on actuarà Roger de Llúria. Per a fer-ho, retornen al context problemàtic entre Frederic II, Carles d'Anjou, Manfred i Conradí. En un altre moment, realitzen una recerca sobre el lloc del naixement de l'almirall (pp. 44-47), destaquen la seva permanència a la cort del rei Jaume I, durant la qual va participar de viatges i també va rebre de les mans del Conqueridor un castell a la població de Seta, a prop de Cocentaina, fet que posteriorment fou confirmat en el regnat de Pere el

Gran (p. 57). En la seva tasca de reconstruir el context històric en què Roger de Llúria començà a actuar, Planells Clavero i Planells de la Maza troben la clau en l'episodi de les Vespres Sicilianes, la qual afirmen que fou originada per "l'abús del poder de les autoritats locals" (p. 76). Així doncs, la corona aragonesa entrà en la història a partir del moment que els sicilians demanaren ajut al rei Pere el Gran (p. 77). Després de tots aquests assumptes, sembla que l'escenari està complet: és quan apareix a la narrativa el personatge principal, Roger de Llúria, com a almirall de la flota de la Corona d'Aragó (p. 89).

Els autors també subratllen les diverses responsabilitats de Roger de Llúria a la Corona d'Aragó, com ara la seva nominació com a procurador general interí (p. 59), arribant a ser governador de la ciutat de Reggio (p. 138), a més dels seus casaments (pp. 61-62). Una atenció especial és presentada al final del capítol 4, quan Planells Clavero i Planells de la Maza comenten sobre la principal arma de Roger de Llúria a la mar, la galera, i anomenen el protagonista del llibre com "el millor estrateg naval que ha existit en la història de la Mediterrània" (p. 65).

També destaquen que durant el regnat de Jaume el Conqueridor l'almirall fou nomenat cavaller (p. 58). Durant els regnats següents, esmenten la seva actuació més important, és a dir, com "almirall de Catalunya i Sicília" durant el regnat de Pere el Gran, i com "almirall del Regne per a tota la vida" durant el regnat de Jaume el Just (p. 92). Totes aquestes responsabilitats van generar diversos drets que tenia (pp. 92-93), així com diverses prerrogatives (pp. 94-97), tot el comandament que tenia a l'Oficina de l'Almirall (pp. 98-99) i també la seva activitat diplomàtica (pp. 101-102), fet que dóna més importància i aclareix al lector quina era la seva posició política dins la Corona d'Aragó. La seva importància al davant de l'Oficina de l'Almirall és recolzada també per la quantitat de persones que li ajudaven a gestionar-la (pp. 222-223). A la seva mort, Roger de Llúria tenia diversos títols, el que comprova la seva importància dins la política de la Corona d'Aragó (p. 269).

La faceta guerrera de Roger de Llúria també és presentada per Planells Clavero i Planells de la Maza. En descriure les batalles de Castellammare i de Malta, els autors destaquen les estratègies establertes per Roger de Llúria, com per exemple quan situà els vaixells un al costat de l'altre en aquesta última, fet que fou decisiu per a la batalla (p. 144). Un moment important també és subratllat en la batalla de Roses i de les Formigues. En aquesta última, per exemple, destaquen l'actitud original de Roger de Llúria en utilitzar la nit per a preparar les seves estratègies, en una època en què no era comú el combat nocturn entre vaixells (p. 196).

Tot i ser un personatge que va aparèixer a la Corona d'Aragó a l'època de Pere el Gran, Roger de Llúria tingué la seva importància augmentada també després

de la mort del rei (p. 99) i va mantenir una continuïtat durant els regnats posteriors. Al començament del regnat de Alfons el Franc, l'almirall està al seu costat a la seva coronació a Saragossa (p. 206). A més, els dos van estar junts a la ciutat d'Augusta, a Sicília, defensant la ciutat i lluitant a la batalla dels comtes, la qual, segons els autors, fou "la seva millor i més espectacular victòria" (pp. 211-212) i "molt treballada" (p. 215). I també va estar al costat del rei Jaume el Just, visitant diverses ciutats del regne amb el nou rei d'Aragó (pp. 225-226). Tot i així, els autors esmenten que amb Frederic III, virrei de Sicília, no va tenir bones relacions, a causa de la enveja que patia a la cort de Sicília (p. 209-210), les quals van continuar repetint (pp. 238-239) fins a ser condemnat com a traïdor (p. 245).

El llibre de Planells Clavero i Planells de la Maza és una obra de referència sobre Roger de Llúria, un important personatge per a la història de la Corona d'Aragó en la seva expansió pel Mediterrani. Les accions de Roger de Llúria són així recuperades i presentades al públic d'una forma original i ben planificada, recuperant les seves participacions dins la Corona d'Aragó i la seva importància en els moments decisius de la política de la corona al Mediterrani.

Luciano José Vianna

Institut d'Estudis Medievals

lucianojvianna@hotmail.com

Juan Ignacio Ruiz de la Peña Solar, Ma Josefa Sanz Fuentes y Miguel Calleja Puerta (coords.), *Los fueros de Avilés y su época*, Oviedo: Real Instituto de Estudios Asturianos, 2012, 578 pp., ISBN: 978-84-940373-2-0.

Varios son los títulos parecidos al que nos ocupa de volúmenes correspondientes a la celebración de un reuniones científicas al calor de un centenario de la fecha de concesión de un fuero o carta puebla. No es éste el caso, pues la celebración del congreso internacional *Los fueros de Avilés y su época* y su posterior publicación estuvo motivada no por un aniversario sino por la compra y recuperación por parte del Ayuntamiento de Avilés de un segundo ejemplar de su fuero medieval, hasta entonces en manos privadas y que justifica el plural de su nombre. Por este motivo se reunieron en la villa asturiana entre los días 6 y 9 de octubre de 2010 expertos de diferentes universidades nacionales y europeas cuyas aportaciones ven la luz unos años después en este volumen.